

Vyriausioji
tarnybinės etikos
komisija

TRUMPOJI VEIKLOS ATASKAITA

20

20

Įdiegtas PINREG

Po intensyvių baigiamųjų diegimo darbų 2021-01-04 pradėjo veikti VTEK Privačių interesų registras, kuris leidžia patogiau deklaruoti interesus ir kontroliuoti jų derinimą. Preliminarią deklaraciją sistema automatiškai užpildo tam tikrais duomenimis iš daugiau nei 10-ies valstybės registru bei informacinių sistemų, o deklaruojančiam asmeniui lieka informaciją patikrinti, prireikus papildyti ir patvirtinti. Taip pat asmuo el. paštu gauna PINREG priminimą, kad atėjo laikas deklaruoti. Visa tai suteikia galimybę laiku ir tiksliai pateikti informaciją bei įgyvendinti interesų konfliktų prevenciją. PINREG sukurtas ES struktūrinių fondų lėšomis.

Įdiegtas SKAIDRIS

VTEK sukūrė ir įdiegė Skaidrių teisėkūros procesų informacinę sistemą, pradėjusią veikti 2021-01-04. Pasitelkdama pažangias informacines technologijas, VTEK modernizavo lobistinės veiklos priežiūrą ir pasirengė įgyvendinti nuo 2021-01-01 įsigaliojusį naują teisinį reguliavimą, apimančį lobistinę veiklą bei įtaką teisėkūrai. SKAIDRIS yra patogus įrankis lobistams, įtakdariams teisėkūrai ir su šiais asmenimis bendraujantiems viešojo sektoriaus atstovams. Suteikdamas galimybę greitai ir patogiai peržiūrėti aktualią informaciją, kas, ką ir dėl kokio teisės akto įtikinėjo, SKAIDRIS taip pat itin aktualus visuomenei ir žiniasklaidos atstovams.

Sukurta patogesnė informacinių išteklių prieiga

Komisija sukūrė naują – informatyvesnę ir patogesnę – savo interneto svetainę, kurioje pateikiama tiek visuomenei ir žiniasklaidai, tiek viešajam sektoriui ir teisėkūros procesuose dalyvaujantiems asmenims

aktuali informacija bei metodinė pagalba. Siekiant veiksmingai komunikuoti, išskirtos pagrindinės rubrikos, leidžiančios greičiau rasti reikiamus atsakymus: „Privačių interesų deklaravimas“, „Interesų derinimas“, „Lobistinė veikla ir įtaka teisėkūrai“, etc. Palengvinant paiešką, VTEK posėdžių aktualijos glaustai pateikiamos įvadiniame svetainės puslapyje, o šalia esančiame įvykių kalendoriuje nuolat atnaujinama informacija apie VTEK vykdomus mokymus, šaukiamus posėdžius bei vadovų susitikimus. Sukurta interaktyvi dažnai užduodamų klausimų skiltis, sudarytos sąlygos gauti naujienas bei informuoti Komisiją apie galimus pažeidimus, susisteminta teisinė bei administracinė informacija, supažindinama su VTEK istorija.

Aktyviai formuota tarnybinės ir lobistinės etikos politika

Komisija parengė keletą didelės apimties rekomendacijų, brėžiančių elgesio gaires naujojo teisinio reglamentavimo kontekste. „Rekomendacinėse gairėse dėl dovanų ir paslaugų priėmimo apribojimų“ VTEK išskyrė tipines situacijas, su kuriomis gali susidurti viešojo sektoriaus atstovas, gaudamas dovaną ar paslaugą. Jose įtraukta daugiau nei dvidešimt hipotetinių pavyzdžių, susijusių ir su maitinimo ar apgyvendinimo paslaugomis bei kvietimais į renginius. „Rekomendacijose dėl apribojimų dirbti ir atstovavimo apribojimų įgyvendinimo“ VTEK detalizavo, kokiais atvejais pareigas valstybinėje tarnyboje nustoję eiti asmenys turi „atvėsti“, ir pabrėžė svarbiausius šio reikalavimo aspektus. „Rekomendacinės gairės dėl lobistinės veiklos ir įtakos teisėkūrai“ parengtos siekiant užtikrinti etiškos lobistų veiklos standartus, visuomenės informuotumą ir valdžios atstovų atskaitomybę. 2020 m. pradėtos rengti metodinės rekomendacijos dėl interesų konfliktų prevencijos savivaldybių tarybų narių veikloje ir buvo patvirtintos 2021-01-27.

Organizuoti nuotoliniai e. mokymai

Siekdama kelti viešojo sektoriaus atstovų kvalifikaciją atpažįstant interesų derinimo grėsmes ir skatinti skaidrią lobistinę veiklą, Komisija nuolat vykdė mokymus privačių interesų deklaravimo, interesų konfliktų vengimo, dovanų ir paslaugų priėmimo ribojimų, „atvėsimo“ baigus tarnybą ir lobistinės veiklos reguliavimo temomis. 2020 metų kovą paskelbus ekstremaliąją padėtį, o vėliau – karantiną, Komisija visus mokymus perkėlė į skaitmeninę erdvę ir nuo 2020-03-01, pasitelkdama vaizdo konferencijų programas, pradėjo asmenims organizuoti nuotolinius mokymus tarnybinės etikos, viešųjų ir privačių interesų derinimo bei lobizmo temomis.

Pasirengta įgyvendinti naujajį LVĮ ir TPĮ pakeitimus

VTEK aktyviai rengėsi įgyvendinti naujajį teisinį reguliavimą. Parengtos Prašymų įrašyti į lobistų sąrašą, skaidrių teisėkūros procesų deklaracijų ir asmens, kurio atžvilgiu vykdyta lobistinė veikla, deklaracijų pildymo ir pateikimo taisyklės bei Prašymų įrašyti į asmenų, darančių įtaką teisėkūrai, sąrašą ir asmens, kuriam daryta įtaka dėl teisėkūros, deklaracijų pildymo ir pateikimo taisyklės, Juridinių asmenų LVĮ nuostatų pažeidimų protokolų, nutarimų ir kitų dokumentų surašymo bei pažeidimų bylų tvarkymo taisyklės bei Kriterijai, kuriais vadovaujantis ANK 126 str. 1 d. nurodytas administracinis nusižengimas laikomas mažai pavojingu. Parengtos Prašymų įrašyti į lobistų sąrašą ir lobisto pažymėjimų formos bei jų aprašas, Prašymų įrašyti į asmenų, darančių įtaką teisėkūrai, sąrašą formos bei Deklaracijų formos: asmens, kurio atžvilgiu vykdyta lobistinė veikla, deklaracija; Skaidrių teisėkūros procesų deklaracija; asmens, kuriam daryta įtaka dėl teisėkūros, deklaracija.

Vykdyta aktyvi interesų derinimo priežiūra

2020-01-01 įsigaliojęs naujas teisinis reguliavimas gerokai pakeitė VTEK vykdomos interesų derinimo priežiūros uždavinius ir procedūras. Pavyzdžiui, VTEK suteikti įgaliojimai surinkti papildomus dokumentus bei informaciją iki nusprendžiant, ar pradėti tyrimą bei siūsti asmenims raginimus per nustatytą terminą pateikti, patikslinti arba papildyti privačių interesų deklaraciją. Ataskaitiniais metais VTEK išsiuntė 98 tokius raginimus, iš kurių didžiąją dalį – pagal gautus pranešimus. Ataskaitiniais metais išnagrinėjo 338 pranešimus dėl 563 asmenų galimų pažeidimų ir atliko 136 tyrimus. Palyginti su ankstesniais metais, matyti, jog 2020 m. dažniausiai vertintos aplinkybės dėl sprendimų, galbūt priimtų interesų konflikto situacijoje, o rečiau – dėl galimo privačių interesų deklaravimo nuostatų pažeidimo. Tai sietina su pasikeitusiu teisiniu reguliavimu.

VTEK veikė kaip privaloma išankstinio ginčų nagrinėjimo institucija

Nuo 2020-01-01 Komisija VTEKĮ numatytais atvejais veikė kaip privaloma išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teisme institucija. Pareiškėjas arba asmuo, dėl kurio veikos institucijoje ar įstaigoje yra atliktas tyrimas ir priimtas sprendimas, šiuos sprendimus gali skųsti Komisijai, kuri vertina priimtų sprendimų teisėtumą ir pagrįstumą. Ataskaitiniais metais VTEK gavo 21 tokį skundą. Absoliuti dauguma jų – dėl savivaldybių tarybų Etikos komisijų sprendimų savivaldybių tarybų narių atžvilgiu. Vienas skundas – dėl valstybės institucijos vadovo priimto sprendimo. Išnagrinėta 12 skundų, 6 nepriimti, 3-jų nagrinėjimas perkeltas į 2021 metus.